

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2019

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

Jakuba Michálka a Pavla Staňka

**k vládnímu návrhu zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů
právnických osob s majetkovou účastí státu (nominační zákon)**

(sněmovní tisk č. 220)

Text návrhu:

1. V § 1 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno c), které zní:
„c) vlastnickou politiku České republiky (dále jen „vlastnická politika“).“.
2. Za část třetí se vkládá nová část čtvrtá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST ČTVRTÁ

VLASTNICKÁ POLITIKA

§ 16

- (1) Vlastnická politika je strategický dokument, který obsahuje obecné zájmy, cíle a základní principy činnosti státu jako společníka, vlastníka obchodního podílu, zakladatele nebo ovládající osoby ve vztahu k právnickým osobám, které vykonávají podnikatelskou nebo jinou významnou hospodářskou činnost.
- (2) Práva a povinnosti ostatních společníků, vlastníků obchodního podílu, zakladatelů a ovládajících osob v právnických osobách podle odstavce 1 nejsou vlastnickou politikou dotčeny.

§ 17

Obsah vlastnické politiky

Vlastnická politika obsahuje zejména:

- a) seznam právnických osob s majetkovou účastí státu a dalších právnických osob, ve kterých stát působí v postavení společníka, vlastníka podílu, zakladatele či ovládající osoby a které vykonávají podnikatelskou nebo jinou významnou hospodářskou činnost, s uvedením jejich právní formy a gesčního ministerstva,
- b) popis mechanismů a procesů, kterými jsou tyto právnické osoby řízeny a kontrolovány nebo kterými jsou uplatňována práva státu coby společníka, vlastníka obchodního podílu, zakladatele nebo ovládající osoby,
- c) rozsah použitelnosti vlastnické politiky na tyto právnické osoby,
- d) zásady výběru členů řídicích a kontrolních orgánů,
- e) zásady odměňování členů řídicích a kontrolních orgánů a způsob, jakým je při odměňování zohledněno naplňování cílů vlastnické politiky,
- f) postupy pro předcházení a řešení střetu zájmů u členů řídicích a kontrolních orgánů,
- g) způsob ochrany veřejného zájmu a uplatňování společenské odpovědnosti při činnosti těchto právnických osob,
- h) cíle, kterých mají tyto právnické osoby dosahovat, a jejich prioritu,
- i) střednědobé cíle vlastnické politiky státu na období 3-6 let,

- j) dlouhodobé cíle vlastnické politiky státu na období 6 let a více,
- k) ukazatele umožňující vyhodnotit plnění jednotlivých cílů, jsou-li určeny,
- l) opatření a požadavky na udržování a prohlubování znalostí členů orgánů v oblasti řízení a správy společnosti, jakož i v oblasti, v níž je konkrétní právnická osoba činná,
- m) seznam opatření k provedení vlastnické politiky, termíny k jejich provedení a jiné podrobnosti týkající se provádění vlastnické politiky.

§ 18

Cíle určené vlastnickou politikou

(1) Cíle určené vlastnickou politikou mohou být finanční i nefinanční. Nefinančním cílem může být zejména poskytování služeb co největšímu počtu osob, poskytování služeb bez generování zisku, sociální nebo k životnímu prostředí šetrné podnikání nebo zaměstnávání osob se zdravotním postižením nebo osob jinak znevýhodněných.

(2) Cíle musí být v souladu s veřejným zájmem a zájmem státu a musí být dosažitelné v rámci činnosti právnické osoby.

(3) Cíle musí být stanoveny tak, aby byly měřitelné, je-li to v dané oblasti možné. Ke každému měřitelnému cíli musí být určen ukazatel umožňující vyhodnotit jeho plnění.

§ 19

Schvalování vlastnické politiky

- (1) Vlastnickou politiku zpracovává Ministerstvo financí ve spolupráci s ostatními ministerstvy.
- (2) Vlastnickou politiku a její změny schvaluje vláda.
- (3) Ministerstvo financí každoročně vyhodnocuje naplňování cílů stanovených vlastnickou politikou, a to nejpozději do 30. září následujícího roku.
- (4) Na základě vyhodnocení plnění cílů vlastnické politiky Ministerstvo financí nejméně jednou za tři roky zpracovává aktualizovanou podobu vlastnické politiky.
- (5) Schválenou vlastnickou politiku, její vyhodnocení a změny předkládá vláda na vědomí Poslanecké sněmovně.
- (6) Ministerstvo financí zveřejňuje na svých internetových stránkách schválenou vlastnickou politiku, její změny a vyhodnocení podle odstavce 3.

§ 20

Závaznost vlastnické politiky

(1) Není-li v ní stanoveno jinak, vlastnická politika je závazná pro stát a jeho orgány, jakož i pro osoby, které mají povinnost postupovat podle pokynů státu.

(2) K provedení vlastnické politiky využije stát všech prostředků soukromého práva, které vyplývají z jeho postavení, zejména postavení ovládající osoby či akcionáře anebo postavení daného smluvním vztahem.

(3) Vlastnickou politikou ani jakýmkoliv jednáním na jejím základě nejsou dotčena pravidla jednání člena orgánu stanovená jinými právními předpisy.

(4) Stát nesmí využívat pravomoci plynoucí z postavení orgánu veřejné moci způsobem, který by obchodní společnost s majetkovou účastí státu či právnickou osobu, ve které stát působí v postavení společníka, vlastníka podílu, zakladatele či ovládající osoby, zvýhodnil či znevýhodnil vůči jiným osobám, nestanoví-li zákon jinak.“.

Dosavadní Část čtvrtá se označuje jako Část pátá a dosavadní § 16 až 20 se označují jako § 21 až 25.

Odůvodnění:

Návrh zavádí vlastnickou politiku státu, spočívající ve vymezení strategických cílů a zájmů státu a pravidel pro transparentní fungování společností vlastněných či spoluvlastněných státem.

Návrh navazuje na doporučení OECD a osvědčenou praxi některých zahraničních států, např. Švédska či Finska, na úspěšnou vlastnickou politiku schválenou Statutárním městem Brnem či na návrh vlastnické politiky projednávaný v roce 2017 vládou České republiky na návrh ministra financí Andreje Babiše, který nakonec nezískal potřebnou podporu. Přijetí tohoto pozměňovacího návrhu povede k vyřešení problému, který ve svém kontrolním závěru č. 15/05 identifikoval Nejvyšší kontrolní úřad.

Jde o úpravu zavazující pouze stát při výkonu jeho vlastnických práv, a to za rovných podmínek, za kterých jiní vlastníci velkých soukromých společností (holdingů) stanoví požadavky na fungování svých společností.

Návrh vlastnické politiky státu měl být zpracován na základě usnesení vlády ze dne 15. prosince 2014. První návrh předložil tehdejší ministr financí Andrej Babiš, nicméně vláda ho dne 16. 1. 2017 odmítla.

Podle informací Ministerstva financí z roku 2017 stát jako vlastník majetkové účasti, zakladatel či zřizovatel vystupuje celkem v 63 akciových společnostech, 2 společnostech s ručením omezeným, 1 komanditní společnosti, 38 státních podnicích, 1 národním podniku, 126 příspěvkových organizacích a 40 organizačních složkách státu.

Ve vlastnické politice státu se vymezí hlavní cíle obchodních společností a jiných organizací s majetkovou účastí státu, aby byla zajištěna celková koordinace prosazování zájmů státu a využití možných synergií. Jasná pravidla jsou také nezbytný předpoklad pro následné transparentní hodnocení manažerů a případná rozhodnutí o personálních otázkách. Vlastnická politika státu by například měla vymezit, jaká vlastnická struktura by byla nejvhodnější v obchodní společnosti ČEZ v případě rozhodnutí státu vybudovat novou jadernou elektrárnu nebo nové jaderné bloky. Ve vlastnické politice státu by také měly být uvedeny jednotné zásady pro její prosazování včetně zahrnutí potřebných ustanovení do stanov společnosti nebo do smluv mezi společnostmi a osobami v ní působícími, typicky do smlouvy o výkonu funkce.

Vlastnická politika státu nezavazuje členy orgánů jejich povinností, které jsou stanoveny ostatními zákony, zejména povinností vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí (§ 159 občanského zákoníku) a jednat informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace (§ 51 zákona o obchodních korporacích), případně i dalších povinností, které plynou z jiných zákonů. Dostane-li se vlastnická politika státu do rozporu s povinností stanovenou zákonem, musí být povinnost stanovená zákonem upřednostněna.

Chybějící vlastnickou politiku státu kritizoval Nejvyšší kontrolní úřad (viz Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 15/05): „*Za významný problém NKÚ pokládá fakt, že stát dosud nemá ucelenou vlastnickou politiku, která by definovala jeho pozici jako vlastníka obchodních*

společností. Tato politika by měla jednoznačně zhodnotit, s jakými společnostmi s majetkovou účastí státu do budoucna počítá, které z nich pokládá za strategické a kterých se chce naopak zbavit. Takový dokument ale chybí, a to navzdory tomu, že úkol vypracovat vlastnickou politiku státu zadala vláda příslušným ministrům už v roce 2012. Termín jejího dokončení byl už několikrát odložen.“

Předložený pozměňovací návrh zohledňuje požadavky vlády dříve vznesené k návrhu nominačního zákona, který předložil klub Pirátů, totiž aby vlastnickou politiku schvalovala vláda, nikoliv Poslanecká sněmovna. Je však na místě, aby ustanovení o vlastnické politice byla upravena zákonem, nikoliv např. jen usnesením vlády, protože se pomocí nich nastavují základní pravidla pro nakládání s majetkovými účastmi státu. Zároveň jsou oprávněné požadavky na informování Poslanecké sněmovny o dosažených výsledcích, čímž bude zajištěna politická odpovědnost vlády za správu majetkových účastí státu.

Ustanovení § 16 obsahuje legislativní zakotvení samotné vlastnické politiky státu s charakteristikou jejích jednotlivých parametrů. V § 17 je charakterizován obsah vlastnické politiky a její jednotlivé parametry. Ustanovení § 18 rozvádí cíle obsažené ve vlastnické politice a jejich dělení, stanovuje jejich náležitosti a nezbytnost jejich faktické i právní splnitelnosti s podmínkou přítomnosti indikátoru umožňujícího vyhodnocení úspěšnosti splnění daného cíle. V § 19 je upraveno schvalování, zveřejňování a vyhodnocování vlastnické politiky státu. V § 20 je upravena povaha její závaznosti.

Zdroje:

- [Ministerstvo financí: Strategie vlastnické politiky státu, leden 2016](#)
- Parlamentní institut: Nominace řídicích a dozorčích rad státem vlastněných podniků. Komparace. Odpověď na dotaz č. 3281, březen 2018, autor: Jindřiška Syllová, Barbora Mičicová.
- [Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 15/05](#)
- Principy správy a řízení společností G20/OECD
- Metodické pokyny OECD pro správu a řízení státem vlastněných společností.